

GEREC news 4

Puolivuotiskaus

1/2021

25.5.2021

JYVÄSKYLÄN UUTISET: (Tampereen uutiset alkaen s. 9)

Julkaisut:

Elliott-Sale, K.J., Minahan, C.L., de Jonge, X.A.K.J., Ackerman, K.E., Sipilä, S., Constantini, N.W., Lebrun, C.M. & Hackney, A.C. Methodological Considerations for Studies in Sport and Exercise Science with Women as Participants: A Working Guide for Standards of Practice for Research on Women. *Sports Med* (2021).

<https://doi.org/10.1007/s40279-021-01435-8>

Eriksson MD, Eriksson JG; Kautiainen H, Salonen MK, Mikkola TM, Kajantie E, Wasenius N, von Bonsdorff MB, Korhonen P, Laine MK. Higher carotid-radial pulse wave velocity is associated with non-melancholic depressive symptoms in men – findings from Helsinki Birth Cohort Study. *Ann Med* 2021;53:531-40.

Eriksson MD, Eriksson JG; Kautiainen H, Salonen MK, Mikkola TM, Kajantie E, Wasenius N, von Bonsdorff MB, Laine MK. Advanced glycation end products measured by skin autofluorescence are associated with melancholic depressive symptoms – findings from Helsinki Birth Cohort Study. *J Psychosom Res* 2021;145:110488.

Herbolsheimer, F., Ungar, N., Portegijs, E., Dallmeier, D., Schaap, L., Smith, T., Stubbs, B., Deeg, D., Peter, R., Castell, M V., Otero, A., Edwards, M., Siviero, P., Limongi, F., Dennison, E., van Schoor, N., Veronese N., Timmermans E. & van der Pas, S. Neighborhood environment, social participation and physical activity in older adults with lower limb osteoarthritis: a mediation analysis. *Health and Place* 2021; 68: 102513.

<https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2021.102513>

Hintikka J, Lensu S, Mäkinen E, Karvinen S, Honkanen M, Lindén J, Garrels T, Pekkala S, Lahti L. Xylo-Oligosaccharides in Prevention of Hepatic Steatosis and Adipose Tissue Inflammation: Associating Taxonomic and Metabolomic Patterns in Fecal Microbiomes with Biclustering. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2021, 18, 4049. <https://doi.org/10.3390/ijerph18084049>

Hyvärinen, M., Karvanen, J., Aukee, P., Tammelin, T.H., Sipilä, S., Kujala, U.M., Kovanen, V., Rantalainen, T. & Laakkonen, E.K. Predicting the age at natural menopause in middle-aged women. *Menopause*. 2021 Apr 12. doi: 10.1097/GME.0000000000001774. Epub ahead of print.

Tiedote: [Vaihevuosien ajankohtaa voidaan ennustaa matemaattisten mallien avulla — Jyväskylän yliopisto \(ju.fi\)](#)

Jyväkorpi, S. K., Strandberg, T., Urtamo, A., Pitkälä, K., Suominen, M., Kokko, K., & Heimonen, S. (2020). Ikäntyneiden terveys, elämänlaatu, toimintakyky ja mielen hyvinvointi. *Gerontologia*, 34(4), 339–344.

<https://journal.fi/gerontologia/article/view/99624>

Karvinen, S., Juppi, H.-K., Le G., Cabelka, C.A., Mader, T.L., Lowe, D.A. & Laakkonen, E.K. Estradiol deficiency and skeletal muscle apoptosis: Possible contribution of microRNAs. *Experimental Gerontology*. 2021; 147: 111267.

Tiedote: [Vaihdevuosisien lihasmassan hupenemisen syyt selviämässä — Jyväskylän yliopisto \(jyu.fi\)](#)

Kulmala, J., Lisko, I. & Im, Z. (2021). Health and disability across the life-course. Teoksessa K. Komp-Leukkunen (toim.), *Life-histories in Finland* (s. 18–29). Väestöliitto. [Life-histories in Finland - Väestöliitto.fi \(vaestoliitto.fi\)](#)

Lisätietoja SHARE-ikäntymistutkimuksesta: [SHARE-ikäntymistutkimus - Väestöliitto.fi \(vaestoliitto.fi\)](#)

Lisko, I., Kulmala, J., Annetorp, M., Ngandu, T., Mangialasche, F. & Kivipelto, M. How can dementia and disability be prevented in older adults: Where are we today and where are we going? *Journal of Internal Medicine*. Epub ahead of print. doi:10.1111/JOIM.13227 <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/joim.13227>

Tiedote: [Muistisairauksien riskiin ja ikääntyvien toimintakyvyn laskuun voidaan vaikuttaa monin eri keinoin – Gerontologian tutkimuskeskus – GEREC](#)

Mikkola, TM., Kautiainen, H., Mänty, M., von Bonsdorff, MB., Koponen, H., Kröger, T. & Eriksson, JG. Use of antidepressants among Finnish family caregivers: a nationwide register-based study. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol* 2021, <https://doi.org/10.1007/s00127-021-02049-1>

Oinas, T., Karhinen, J., Tammelin, M., Hirvonen, H., Hämäläinen, A., Taipale, S. (2021) Teknologisten laitteiden ja sovellusten käyttö vanhustyössä. Työn piirteiden ja yksilötekijöiden vaikutusten tarkastelua. *Yhteiskuntapolitiikka* 86(2), 166-179.

Olakivi, A., Van Aerschot, L. Mathew Puthenparambil, J. & Kröger, T. Ylikuormitusta, lähihoitajan tuen puutetta vai vääränlaisia tehtäviä. Miksi yhä useammat vanhustyöntekijät harkitsevat työnsä lopettamista? *Yhteiskuntapolitiikka*. 2021, 86 (2): 141–154.

Outila, M. & Kiuru, H. "Picturephone in My Home": Actor-Network Theory and Foucauldian Discourse Analysis on Northern Finnish Older Adults Starting to Use a Video Conferencing Service. *Journal of technology in human services, ahead-of-print*(ahead-of-print), pp. 1-30. <https://doi.org/10.1080/15228835.2020.1869670>

Palmberg, L., Portegijs, E., Karavirta, L. & Rantanen, T. Comment on "Fatigability: A Prognostic Indicator of Phenotypic Aging", *The Journals of Gerontology: Series A*, 2021; Feb 27:glab059. doi: 10.1093/gerona/059. Epub ahead of print.

Pesonen, H., Laakkonen, E.K., Hautasaari, P., Aukee, P., Kovanen, V., Kujala, U.M., Sipilä, S., Finni, T. & Tarkka, I.M. Perimenopausal women show modulation of excitatory and inhibitory neuromuscular mechanisms. *BMC Womens Health*. 2021;21(1):133.

Portegijs, E., Keskinen, KE., Tuomola, EM, Hinrichs, T., Saajanaho, M. & Rantanen, T. Older adults' activity destinations before and during COVID-19 restrictions: from a variety of activities to mostly physical exercise close to home. *Health and Place* 2021; 68: 102533. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2021.102533>

Tiedote: [Liikunta sai ikääntyneet lähtemään kotoa koronan ensiaallon aikana — Jyväskylän yliopisto \(jyu.fi\)](#)

Pynnönen, K., Kokko, K., Saajanaho, M., Törmäkangas, T., Portegijs, E. & Rantanen, T. Do opposite ends of same factors underlie life satisfaction vs. depressive symptoms among older people? *Aging Clinical and Experimental Research* 2021. <https://link.springer.com/article/10.1007/s40520-020-01765-z>

Rasi, P. & Taipale, S. (2020). Tuki, ohjaus ja koulutus – ikääntyneet digitalisoituvassa mediayhteiskunnassa. *Gerontologia*, 34(4), 328–332. <https://journal.fi/gerontologia/article/view/99601>

Sievänen, T., Törmäkangas, T., Laakkonen, E.K., Mecklin, J.-P., Pylvänäinen, K., Seppälä, T.T., Peltomäki, P., Sipilä, S. & Sillanpää, E. Body weight, physical activity, and risk of cancer in Lynch syndrome. *Cancers (Basel)*. 2021; 13(8): 1849.

Tiedote: [Liikunnalla ja painonhallinnalla mahdollista alentaa syöpäriskiä — Jyväskylän yliopisto \(jyu.fi\)](https://www.jyu.fi/mediatiedote/2021/04/15/15042021)

Sihto, T. & Van Aerschot, L. Care Poverty Within the Home Space: Exploring the Emotional Experiences of Unmet Care Needs. *Front Sociol.* 2021 Apr 29;6:637799. doi: 10.3389/fsoc.2021.637799.

Sillanpää, E., Heikkinen, A., Kankaanpää, A., Paavilainen, A., Kujala, U.M., Tammelin, T.H., Kovanen, V., Sipilä, S., Pietiläinen, K.H., Kaprio, J., Ollikainen, M. & Laakkonen, E.K. Blood and skeletal muscle ageing determined by epigenetic clocks and their associations with physical activity and functioning. *Clin Epigenetics*. 2021 May 17;13(1):110. doi: 10.1186/s13148-021-01094-6. PMID: 34001218.

Sipilä, S., Tirkkonen, A., Savikangas, T., Hänninen, T., Laukkanen, P., Alen, M., Fielding, R. A., Kivipelto, M., Kulmala, J., Rantanen, T., Sihvonen, S. E., Sillanpää, E., Stigsdotter Neely, A., Törmäkangas, T. Effects of physical and cognitive training on gait speed and cognition in older adults: A randomized controlled trial. *Scand J Med Sci Sports*. 2021 Mar 27. doi: 10.1111/sms.13960. Epub ahead of print.

Suominen, T.H., Alén, M., Törmäkangas, T., Degens, H., Rittweger, J., Heinonen, A., Suominen, H. and Korhonen, M.T. (2021), Regular strength and sprint training counteracts bone aging: a 10-year follow-up in male masters athletes. *JBMR Plus*. Accepted Author Manuscript. <https://doi.org/10.1002/jbm4.10513>

Turunen, K., Aaltonen-Määttä, L., Portegijs, E., Rantalainen, T., Keikkala, S., Kinnunen, M-L., Sipilä, S. & Nikander, R. Effects of a home-based rehabilitation program in community-dwelling older people after discharge from hospital: A subgroup analysis of a randomized controlled trial. *Clinical Rehabilitation*. 2021 Mar 21;2692155211001672. <https://doi.org/10.1177/02692155211001672> Online ahead of print.

Turunen, K. "Miksi minä enää liikkuisin?" – omaan toimintakykyyn voi aidosti vaikuttaa. 2021. Anna arjen liikuttaa -kampanjan verkkosivut <https://helsinkiliikkuu.fi/miksi-mina-ena-liikkuisin/>.

Åström, MJ., von Bonsdorff, MB., Salonen, MK., Kajantie, E., Osmond, C., Eriksson, JG. Glucose regulation and grip strength in adults: findings from the Helsinki Birth Cohort Study, in press *Archives of Gerontology and Geriatrics*. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S016749432100011X>

Åström, M., von Bonsdorff, MB., Haanpää, M., Salonen, MK., Kautiainen, H. & Eriksson, JG. Glucose regulation and pain in older people: The Helsinki Birth Cohort Study. *Prim Care Diabetes* 2021, <https://doi.org/10.1016/j.pcd.2021.02.001>

Rahoitukset:

Tiina Föhr on saanut Juho Vainion säätiön 25 000 € rahoituksen tutkimukseen: Biologisen ikääntymisen yhteys toimintakykyyn ja kuolleisuuteen.

Heidi Leppä on saanut Juho Vainion säätiön 11 250 € rahoituksen tutkimukseen: Walking capability and outdoor mobility in community-dwelling older people.

Erja Portegijs on saanut Juho Vainion säätiön 29 120 € rahoituksen tutkimukseen: Environments supporting activity in old age: pre-, at- and post-COVID19 (ESPACE).

Elina Sillanpää on saanut Juho Vainion säätiön 100 000 € suurapurahan tutkimukseen: Vaikuttaako fyysinen aktiivisuus polygeenisen sairauksien toteutumiseen?

Elina Sillanpää on saanut lisäksi Päivikki ja Sakari Sohlbergin säätiön 15 000 € rahoituksen tutkimukseen: Polygeeninen riskisumma fyysisen aktiivisuuden ja kardiometabolisten sairauksien kausaalisuhteissa.

Tiina Jokela palkataan akatemiaturkija Eija Laakkosen johtamaan Lynchin syndroomaa koskevaan hankkeeseen EU:n Marie Skłodowska-Curien 200 000 euron rahoituksella.

Päivikki ja Sakari Sohlbergin säätiö myönsi Eija Laakkoselle samaan tutkimuskokonaisuuteen 30 000 € apurahan tutkimukselle: Miksi osa Lynch syndroomaa geenimutaation kantajista välttää etiologian mukaisesti ennen keski-ikää kehittyvän syövän?

[Jyväskylän yliopiston liikuntatieteelliseen tiedekuntaan kaksi merkittävää tutkimusrahoitusta — Jyväskylän yliopisto \(ju.fi\)](#)

**

[MYÖNNETYT APURAHAT \(juhovainionsaatio.fi\)](#)

[Myönnettyt apurahat 2020 \(pss-saatio.fi\)](#)

Tutkijatohtori Tiia Kekäläiselle myönnettiin 30 000 € apuraha ikääntyneiden ihmisten fyysistä aktiivisuutta ja toimintakykyä edistäviä tekijöitä käsittelevään väitöksen jälkeiseen tutkimukseen Suomen Kulttuurirahastolta (Ester ja Uuno Kokin rahastosta).

[Kulttuurirahastolta 500 kokovuotista apuraha | Suomen Kulttuurirahasto \(skr.fi\)](#)

Tiia Kekäläinen on saanut Fulbright-rahoituksen 6kk tutkimusvierailuun Floridan osavaltion yliopistossa (ASLA-Fulbright Research Grants for Junior Scholars). Rahoitus myönnettiin jo aiemmin, mutta myönnettiin nyt uudelleen pitkittyneen koronatilanteen vuoksi. Vierailu toteutuu alkuvuosta 2022.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi professori Taina Rantaselle 120 000 € rahoituksen AGNES-hankkeen seurantatutkimuksen ensimmäiselle vuodelle. Hankkeen edetessä suunnitelmien mukaan on rahoitusta varattu myös kahdelle seuraavalle vuodelle.

Tutkimus tarkastelee iäkkäiden ihmisten liikkumisen muutoksia ajanjaksona, joka alkaa ennen koronapandemiaa, sen aikana ja sen jälkeen. Tutkimuksessa selvitetään, ovatko toimintakyky tai asuinympäristö yhteydessä liikkumisen ja hyvinvoinnin muutoksiin. Liikkumista tarkastellaan liikkumiskykyä, liikkumisen määränä sekä liikkumisen autonomiana.

[Opetus- ja kulttuuriministeriöltä rahoitusta neljälle tutkimushankkeelle liikuntatieteelliseen tiedekuntaan — Jyväskylän yliopisto \(ju.fi\)](#)

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt keskisuomalaisille korkeakouluille 124 000 euron rahoituksen 1. vuodelle valtakunnallisesti *Aktiivinen ja hyvinvoiva korkeakoulu* –kehittämishankkeelle. Hanketta koordinoi Jyväskylän ammattikorkeakoulu, yhteistoteuttajina toimivat Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunta, Humanistinen ammattikorkeakoulu ja Ilmasotakoulu. Hanke liittyy Jyväskylän yliopiston osalta Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymään (KEHOon) kytkeytyvään Liikkuva ja Luova Yliopistoyhteisö (LILY) -hankkeeseen, jota johtaa apulaisprofessori Mikaela von Bonsdorff.

[Liikunnallisen elämäntavan valtakunnallinen kehittämisavustus keskisuomalaisille korkeakouluille — Jyväskylän yliopisto \(jyu.fi\)](#)

Suomen Akatemian biotieteiden, terveyden ja ympäristön tutkimuksen toimikunta myönsi viiden vuoden akatemiaturvituksen Laura Karavirralle ja Elina Sillanpäälle. Molemmille tutkijoille myönnettiin noin 450 000 euroa, minkä lisäksi Akatemia myöntää erillisen hakemuksen perusteella tutkimuskuluihin enintään 500 000 euroa.

Laura Karavirran tutkimuksessa kehitetään menetelmä iäkkäiden ihmisten liikkumisen mittaamiseen, joka huomioi yksilölliset erot toimintakyvyssä ja tarjoaa keinoja yksilöllisiin liikkumisen suosituksiin. Vuonna 2017-2018 suoritetuissa alkumittauksissa 75-, 80- ja 85-vuotiaiden arkiaktiivisuutta seurattiin viikon ajan kahdella puettavalla sensorilla, liike- ja sykemittarilla, yhtäaikaaisesti. Nyt käynnistyvässä tutkimuksessa aktiivisuusseuranta toistetaan ja tutkittavien terveyttä seurataan vuoteen 2025 saakka.

Käsityksemme iäkkään väestön liikkumisesta suhteessa suosituksiin perustuu virheellisiin malleihin, jotka eivät huomioi yksilöllistä kykyä liikkua. Nykyiset liikkeen nopeuteen ja määrään perustuvat menetelmät voivat aliarvioida iäkkäiden todellista fyysistä kuormitusta.

Elina Sillanpää selvittää yhteyksiä perimän, fyysisen aktiivisuuden ja kansansairauksien välillä käyttäen isoja väestöaineistoja, polygeenisia riskisummaa ja kaksostutkimusasetelmia, joissa on pisimmillään 45 vuoden seuranta-aineisto. Sairauden suhteen erilaisilla, mutta perimältään identtisillä kaksospareilla selvitetään miten erilaiset elintavat ja säätelymekanismit vaikuttavat sairauriskin ilmenemiseen.

Eläinkokeet ja kaksostutkimukset, joissa on pystytty kontrolloimaan perimän vaikutus, ovat haastaneet konsensuksen, jonka mukaan fyysisen aktiivisuuden määrä on kausaalisesti yhteydessä sairastavuuteen ja kuolleisuuteen. Monitekijäisiä ilmiä, kuten fyysistä aktiivisuutta tai esimerkiksi sydän- ja verisuonitauteja ja tyypin 2 diabetesta, selittävät lukuisat geenivariantit, joilla jokaisella yksinään on vain mitättömän pieni selitysaste. Tätä satojen tuhansien tai miljoonien geenivarianttien yhteisvaikutusta tietyssä ominaisuudessa tai taudissa kuvaavat polygeeniset riskisummat. Perimä vaikuttaa myös siihen kuinka liikunnallisesti aktiivinen ihminen on.

[Jyväskylän yliopistoon viisi uutta akatemiaturvittajaa – Jyväskylän yliopisto \(jyu.fi\)](#)

[Uudet biotieteiden, terveyden ja ympäristön tutkimuksen akatemiaturvittajat on valittu \(aka.fi\)](#)

[Rahoituspäätökset](#) (aka.fi)

Sira Karvinen on saanut Emil Aaltosen säätiöltä 5000 € kohdeapurahan perimän ja juoksuharjoittelun vaikutusten tutkimiseen kudosten ikääntymisessä.

Lämpimät onnittelut kaikille rahoituksen saajille!

Uudet työntekijät:

Päivi Herranen on aloittanut 1.1.2021 osa-aikaisena apurahatutkijana yliopistonlehtori Elina Sillanpään johtamassa ja Juho Vainion säätiön rahoittamassa AGE-X hankkeessa. Syyskuun alussa Päivi aloittaa terveystieteiden tohtoriohjelmassa pääaineenaan gerontologia ja kansanterveys ja toimii kokopäiväisenä apurahatutkijana loppuvuoden. Päivi työstää Elina Sillanpään ja tutkimusjohtaja Jaakko Kaprion ohjauksessa väitöskirjatutkimustaan "A polygenic risk score for low muscle strength: predicting cognitive decline and diseases and premature mortality in clinical and epidemiological cohorts". Tutkimuksen ohella Päivi on työskennellyt alkuvuoden avoimessa yliopistossa gerontologian ja terveystieteiden yliopistonopettajana.

Enni-Maria Hietavala palasi 1.1.2021 alkaen takaisin tutkijatohtorin tehtävään EsmiRs-tutkimusryhmään. Enni on 20 % työajastaan opetustehtävissä ja 80 % tutkimuspuolella.

Teppo Kröger on aloittanut vuoden vaihteessa professorin toimensa ohessa Valviran pysyvänä sosiaalihuollon asiantuntijana sekä sivutoimisessa Professor II -tehtävässä Norjan Bergenissä sijaitsevassa Centre for Care Research West -tutkimuskeskuksessa.

Anne Viljanen on aloittanut yliopistonlehtorin työnsä ohella liikuntatieteellisen tiedekunnan jatkuvan oppimisen koordinaattorina. Tehtävään on varattu vuonna 2021 kolme kuukautta Annen työaikaa.

Laura Ylä-Outinen on aloittanut 4.1.2021 tutkijatohtorina PACTS2-projektissa (yliopiston profiloitirahoitusprojekti) ja hänen tutkimuksensa liittyy myös ikääntymiseen muiden kontekstien lisäksi. Aiemman uransa Laura on tehnyt Tampereen yliopistolla solu- ja kudosteknologian alalla. Laura on kotiutunut Liikunnalle jo erinomaisesti, ja täällä tutkimuksen erityisen mielenkiintoiseksi tekee monitieteellisyys ja käytännönläheisyys.

Tiina Jokela aloitti 1.3.2021 tutkijatohtorina Eija Laakkosen johtamassa Lynchin syndroomaa koskevassa tutkimushankkeessa. Jokela on biokemian maisteri Kuopion yliopistosta ja väitteli tohtoriksi Itä-Suomen yliopistosta vuonna 2011 solubiologian puolelta. Väitöskirjan jälkeen Jokela on tehnyt tutkimusta ulkomailla Norjassa ja Yhdysvalloissa. Viimeksi hän työskenteli City of Hope -syöpätutkimuskeskuksessa Kaliforniassa. Post doc -kaudella tutkimus keskittyi syöpä- ja erityisesti rintasyöpätutkimukseen, joka lopulta toi hänet Jyväskylään. Tiina Jokelalle myönnettiin hankkeessa työskentelyyn erittäin kilpailtu Marie Skłodowska-Curie -rahoitus, joka on suuruudeltaan noin 200 000 €.

[Koneoppiminen tuli solututkijoiden avuksi ennustamaan syöpäalttiutta](#)

Niina Kajan palasi 1.5.2021 alkaen takaisin projektitutkijan tehtävään ja tekee töitä GERECin tiedesihteerinä ja täydentävän rahoituksen tutkimusprojekteissa. Niinan sijaisena toiminut Maria Hämäläinen työskentelee jatkossakin Jyväskylän yliopistolla koulutuspalveluissa EduFuturan parissa.

Johanna Ahola on aloittanut 1.5.2021 teknisenä avustajana tutkimusjohtaja Katja Kokon johtamassa PATHWAY-hankkeessa.

Niko Tynkkynen on aloittanut 25.2.2021 apurahatutkijana Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa. Niko on suunnitellut kevään 2021 aikana väitöskirjakokonaisuuttaan ja jatko-opintojaan sekä valmistellut tutkimuksensa aineistojen käyttösopimuksia. Jatko-opinto-oikeus gerontologian ja kansanterveyden oppiaineeseen on myönnetty 1.9. alkaen. Nikon väitöskirjaa ohjaavat yliopistonlehtori, dosentti Elina Sillanpää ja yliopistotutkija Timo Törmäkangas. Nikon väitöskirjassa tutkitaan elintapojen, erityisesti fyysisen aktiivisuuden, kardiometabolisten sairauksien ja pitkäikäisyyden yhteyksiä.

Olemme iloisia ja ylpeitä hienoista uusista työtovereistamme!

Palkinnot:

Finnish Bone Society ry:n myönsi alkuvuodesta 2021 Vuoden luututkimus 2020 -palkinnon väitöskirjatutkija Tuuli Suomiselle artikkelista: Suominen TH, Edgren J, Salpakoski A, Arkela M, Kallinen M, Cervinka T, Rantalainen T, Törmäkangas T, Heinonen A, Sipilä S. 2019. Effects of a home-based physical rehabilitation program on tibial bone structure, density and strength after hip fracture: a secondary analysis of a randomized controlled trial. JBMR Plus 3 (6): e10175. <https://doi.org/10.1002/jbm4.10175>.

Professori Taina Rantaselle myönnettiin Jyväskylän yliopiston historian ensimmäinen Tieteellinen läpimurto -palkinto vuosijuhlissa 10.3.2021. Rantasen AGNES-tutkimuksessa vertailtiin nykypäivän 75–80-vuotiaiden ja v. 1989–1990 eläneiden ikätovereiden toimintakykyä. Ainutlaatuiset tutkimustulokset kertovat nykypäivän ikääntyneiden olevan huomattavasti paremmassa kunnossa niin lihasvoiman, kävelynopeuden, reaktionopeuden, sanasujuvuuden, päättelykyvyn kuin muistinkin osalta.

Onnea koko tutkimusryhmälle sekä ensimmäisen Ikivihreät-tutkimuksen käynnistäjille! Vastuullisina tutkijoina Ikivihreät-projektissa toimivat vuodesta 1985 lähtien Eino Heikkinen, Riitta-Liisa Heikkinen ja Isto Ruoppila.

[Tunnustuksia ansioituneille yliopistolaisille — Jyväskylän yliopisto \(ju.fi\)](#)

Esitykset ja seminaarit:

12.1.2021, Elina Sillanpää: Suorituskyvyn ja liikunta-aktiivisuuden periytyvyys. Webinaari: Genomitietoa fysioterapeuteille ja fysioterapeuttipiskelijoille, Tampereen ammattikorkeakoulu (online)

18.1.2021 Laura Karavirta: [Terveysteknologiamarkkinan mielikuvat ja lupaukset | Audio Areena \(yle.fi\)](#), Juuso Pekkinen

20.-22.1.2021, Emilia Leinonen: Supposed or real? The cost-effectiveness of adult foster care in Finland. ESA RN01 Ageing in Europe Midterm Conference, Jyväskylä, Finland (online)

20.-22.1.2021, Lina Van Aerschot: Living alone in later life: sources of care, unmet needs and social contacts of communitydwelling older people in two Finnish cities. ESA RN01 Ageing in Europe Midterm Conference, Jyväskylä, Finland (online)

20.-22.1.2021, Teppo Kröger: The state of comparative international knowledge on unmet needs and care poverty. ESA RN01 Ageing in Europe Midterm Conference, Jyväskylä, Finland (online)

9.2.2021 Teppo Kröger: Hoivaköyhyys - mitä, miksi ja miten siitä pääsee eroon? Kehittyvä Vanhustyö - tapahtuma, online

19.2.2021 Taina Rantanen: Muuttuva ja aktiivinen vanhuus. Jyväskylän ja Itä-Suomen yliopistojen yhteinen esitelmäsarja (online)

25.-26.2.2021 Teppo Kröger: Conceptual issues in research on unmet needs and care poverty, UNICAP (Unmet Needs, Inequalities and Care Poverty) Research Network meeting, Jyväskylä (online)

26.2.2021 Taina Rantanen ja Sini Siltanen: [Sinnikkyys ja joustavuus auttavat ihmistä liikkumaan. Miksi vanhuus pitää määritellä uudelleen? | Audio Areena \(yle.fi\)](#), Yle Radio 1:n Tiedeykkönen

12.3.2021 Elina Sillanpää: [Naiset eivät ole pieniä miehiä – onko sukupuolten välillä eroja liikunnan suorituskyvyssä? | Audio Areena \(yle.fi\)](#) Ikääntyvätkö miehet vauhdikkaammin kuin naiset? Yle Radio 1:n Tiedeykkönen

17.3.2021 Kaisa Koivunen: Ovatko nykypäivän 70-vuotiaat entisajan 50-vuotiaita? Ikäihmisten toimintakyvyn ja yhteiskunnan muutokset 1980-luvulta tähän päivään. Ikääntyvien yliopiston Terveys, hyvinvointi ja ympäristö -luentosarja (online)

18.3.2021 Paula Vasara: Asumispolun merkityksestä hyväksi koetussa asumisen ratkaisuisissa. Yhteinen arki -webinaari

22.3.2021 Teppo Kröger: What can be learned from COVID-19 experiences of Finnish long-term care? Seminar of the Swedish Social Democratic Party, Stockholm (online)

14.4.2021 Lina Van Aerschot, Jiby Mathew Puthenparambil, Antero Olakivi, Teppo Kröger: Psychological burden, lack of support and unwanted tasks: What makes Nordic care workers in old age care to consider leaving their work. Sustainable Care Conference 2021, Sheffield/ Zoom

14.4.2021 Katja Kokko: Persoonallisuus ja psyykinen hyvinvointi elämänsä aikana. Ikääntyvien yliopiston Terveys, hyvinvointi ja ympäristö -luentosarja (online)

15.4.2021 Taina Rantanen: 70 on uusi 50. Haastattelijana Prof. Marja Vaarama. Societas Gerontologica Fennica ry:n Vuosikokoussymposium (online)

22.4.2021 Liliya Zenina: Older people with disabilities during the COVID-19 in Russia: differences between the governmental and NGOs' approaches. Sustainable Care Conference 2021, Sheffield/ Zoom

22.04.2021 Portegijs Erja: Oral symposium presentation. Sports, Medicine & Health Summit (Part of keynote symposium), Hamburg, Germany. 'Person-environment interactions and active aging' (20 min). Symposium organizer: Prof. Schmidt-Trucksäss A, University of Basel, Switzerland. (online)

27.4.2021, Salla Era: Disability and old age in the upcoming disability legislation reform in Finland. Sustainable Care Conference 2021, Sheffield/ Zoom

11.5.2021 Teppo Kröger: Ikääntyneiden palvelut sujuviksi -paneeli, Terve-Sos (online)

13.5.2021 Sira Karvinen: Effects of an acute bout of exercise on two microRNAs carried in circulation by extracellular vesicles and high-density lipoproteins in postmenopausal women. Keystone e-symposia 2021: Non-Coding RNAs: Biology and Applications (poster)

21.05.2021 Portegijs Erja: Oral symposium presentation "Older adults' activities in the life space before and during COVID-19 restrictions". Part of symposium 'Life-Space mobility in old age' chaired by Giannouli E & Hinrichs T. EGREPA Conference, Krakow, Poland. (online)

21.5.2021 Taina Rantanen: Keynote presentation "Is old age changing? Views on muscle strength, mobility, activity and survival" (45 min), EGREPA Conference, Krakow, Poland. (online).

21.5.2021 Kaisa Koivunen: Oral symposium presentation "Birth cohort differences in maximal physical performance in 75-and 80-year-old men and women: A comparison of two cohorts over 28 years". Part of symposium "Motor Performance and Functional Fitness" chaired by Majer M & Netz Y. EGREPA Conference, Krakow, Poland. (online)

Lausunnot:

CoE AgeCare: [Ikääntymisen ja hoivan tutkimuksen huippuyksikön lausunto hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista](#) (11.3.2021)

Teppo Kröger antoi asiantuntijalausuntonsa ja oli sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuultavana hallituksen esityksestä sote-reformiksi (24.2.2021): [lausunto-sote-valiokunnalle-210224.pdf \(jyu.fi\)](#)

TAMPEREEN UUTISET:

Julkaisut:

Aaltonen, Mari, Martin-Matthews, Anne, Pulkki, Jutta, Eskola, Päivi & Jolanki, Outi (2021). Experiences of people with memory disorders and their spouse carers on influencing formal care: "They ask my wife questions that they should ask me". *Dementia*. February 2021. doi: [10.1177/1471301221994300](https://doi.org/10.1177/1471301221994300)

[Tiede uutinen GEREC:n kotisivuilla](#)

Aaltonen M, Forma L, Pulkki J. 2021. COVID-19 – Kestävyys ja kekseliäisyys testissä. *Vanhustyö* 2/2021.

Aaltonen M, El Adam S, Martin-Matthews A, Sakamoto M, Strumpf E, McGrail K. Change over time and the role of continuity of care in delayed discharge after urgent admission in people with and without dementia. *Journal of American Medical Directors Association (JAMDA)*. 2020 Dec 23;S1525-8610(20)31016-1. doi: 10.1016/j.jamda.2020.11.030. Online ahead of print.

Aaltonen, M., Pulkki, J., & Forma, L. (2021). Policy responses to the COVID-19 in the field of elderly-care in Finland. In *An International Collaborative Study and International Symposium: Elderly Care Response to Covid-19* Korea Institute for Health and Social Affairs, Sejong-si, South Korea.

Aho, S., Vuoristo, MS., Raitanen, J. *et al.* Higher number of steps and breaks during sedentary behaviour are associated with better lipid profiles. *BMC Public Health* 21, 629 (2021). <https://doi.org/10.1186/s12889-021-10656-5>

Bai G, Szwajda A, Wang Y, Li X, Bower H, Karlsson I, Johansson B, Dahl Aslan AK, Pedersen NL, Hägg S, Jylhävä J. Frailty trajectories in three longitudinal studies of aging: is the level or the rate of change more predictive of mortality. *Age and Ageing*. 2021. Accepted for publication.

van Dongen J, Hagenbeek FA, Suderman M, Roetman PJ, Sugden K, Chiochetti AG, Ismail K, Mulder RH, Hafferty JD, Adams MJ, Walker RM, Morris SW, Lahti J, Küpers LK, Escaramis G, Alemany S, Jan Bonder M, Meijer M, Ip HF, Jansen R, Baselmans BML, Parmar P, Lowry E, Streit F, Sirignano L, Send TS, Frank J, Jylhävä J, Wang Y, Mishra PP, Colins OF, Corcoran DL, Poulton R, Mill J, Hannon E, Arseneault L, Korhonen T, Vuoksimaa E, Felix JF, Bakermans-Kranenburg MJ, Campbell A, Czamara D, Binder E, Corpeleijn E, Gonzalez JR, Grazuleviciene R, Gutzkow KB, Evandt J, Vafeiadi M, Klein M, van der Meer D, Ligthart L; BIOS Consortium, Kluit C, Davies GE, Hakulinen C, Keltikangas-Järvinen L, Franke B, Freitag CM, Konrad K, Hervas A, Fernández-Rivas A, Vetro A, Raitakari O, Lehtimäki T, Vermeiren R, Strandberg T, Räikkönen K, Snieder H, Witt SH, Deuschle M, Pedersen NL, Hägg S, Sunyer J, Franke L, Kaprio J, Ollikainen M, Moffitt TE, Tiemeier H, van IJzendoorn MH, Relton C, Vrijheid M, Sebert S, Jarvelin MR, Caspi A, Evans KL, McIntosh AM, Bartels M, Boomsma DI. DNA methylation signatures of aggression and closely related constructs: A meta-analysis of epigenome-wide studies across the lifespan. *Mol Psychiatry*. 2021 Jan 8. doi: 10.1038/s41380-020-00987-x. <https://www.nature.com/articles/s41380-020-00987-x>

Enroth L & Fors Stefan 2021. Trends in the Social Class Inequalities in Disability and Self-Rated Health: Repeated Cross-Sectional Surveys from Finland and Sweden 2001–2018. *International Journal of Public Health*. <https://doi.org/10.3389/ijph.2021.645513>

Enroth L & Pulkki J 2021. Aistivaikeudet, arki ja toimintakyky 90 vuotta täyttäneillä. *Gerontologia*. (Sensory difficulties, everyday life and functional ability among people aged 90+). Hyväksytty, julkaistaan *Gerontologia* lehden toisessa numerossa.

Hokkinen, K., Kaarniranta, K., Jämsen, E., Lampela, P., Hartikainen, S. and Tolppanen, A.-M. (2021), Incidence of cataract surgeries in people with and without Alzheimer's disease. *Acta Ophthalmol*. <https://doi.org/10.1111/aos.14896>

Hägg S, Jylhävä J, Wang Y, Czene K, Grassmann F. Deciphering the genetic and epidemiological landscape of mitochondrial DNA abundance. *Hum Genet*. 2020 Dec 31. doi: 10.1007/s00439-020-02249-w. <https://link.springer.com/article/10.1007/s00439-020-02249-w>

Hägg S, Jylhävä J. Sex differences in biological aging with a focus on human studies. *Elife*. 2021 May 13;10:e63425. doi: 10.7554/eLife.63425. PMID: 33982659. Review.

Jolanki, Outi (2021). Senior Housing as a Living Environment That Supports Well-Being in Old Age. *Front. Public Health* 8:589371. doi: 10.3389/fpubh.2020.589371

Jämsen, Esa, Helin, Ulla & Pikkarainen, Laura (2021). Iäkäs potilas päivystyksessä sosiaalisista syistä [pääkirjoitus]. *Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim* 2021;137(6):545-547. <https://www.duodecimlehti.fi/lehti/2021/6/duo16130>

Kananen L, Enroth L, Raitanen J, Jylhävä J, Bürkle A, Moreno-Villanueva M, Bernhardt J, Toussaint O, Grubeck-Loebenstein B, Malavolta M, Basso A, Piacenza F, Collino S, Gonos E.S, Sikora E, Gradinaru D, Jansen E.H.J.M, Dollé M.E.T, Salmon M, Stuetz W, Weber D, Grune T, Breusing N, Simm A, Capri M, Franceschi C, Slagboom P.E, Talbot D.C.S, Libert C, Koskinen S, Bruunsgaard H, Hansen Å.M, Lund R, Hurme M, Jylhä M 2021. Self-rated health in individuals with and without disease is associated with multiple biomarkers

representing multiple biological domains. *Scientific Reports* 11, 6139. <https://doi.org/10.1038/s41598-021-85668-7>

[Tiedote: Oma arvio terveydestä kertoo laajasti elimistön tilasta.](#)

Karlsson IK, Ericsson M, Wang Y, Jylhävä J, Hägg S, Dahl Aslan AK, Reynolds CA, Pedersen NL. Epigenome-wide association study of level and change in cognitive abilities from midlife through late life. *Clin Epigenetics*. 2021 Apr 21;13(1):85. doi: 10.1186/s13148-021-01075-9. PMID: 33883019.

Kerminen, Hanna (2021). Geriatric Assessment in Clinical Practice : Current Situation and Challenges in Implementation. Tampere University. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-1886-4>

Kerminen, Hanna, Jäntti, Pirkko, Valvanne, Jaakko, Huhtala, Heini & Jämsen, Esa (2021). Risk factors of readmission after geriatric hospital care: An interRAI-based cohort study in Finland. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, Volume 94, 2021, 104350, ISSN 0167-4943, <https://doi.org/10.1016/j.archger.2021.104350>.

Kulmala, J., Lisko, I. & Im, Z. (2021). Health and disability across the life-course. Teoksessa K. Komp-Leukkunen (toim.), *Life-histories in Finland* (s. 18–29). Väestöliitto. [Life-histories in Finland - Väestöliitto.fi \(vaestoliitto.fi\)](http://vaestoliitto.fi)

Tenure track -professori Jenni Kulmala Tampereelta ja tutkijatohtori Inna Lisko Jyväskylästä olivat mukana kirjoittajina Eurooppalaisen Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE) -tutkimuksen aineistoon perustuvassa kirjassa *Life-histories in Finland*, joka julkaistiin Väestöliiton toimesta 11.3.2021.

[Lisää SHARE-hankkeesta voi lukea täältä](#)
[Julkaistu kirja löytyy avoimena verkosta](#)

Saila M Kyrölahti, MSc, Sari Stenholm, PhD, Jani Raitanen, MSc, Subas Neupane, PhD, Seppo Koskinen, PhD, Kristina Tiainen, PhD, Educational Differences in Decline in Maximum Gait Speed in Older Adults Over an 11-Year Follow-up, *The Journals of Gerontology: Series A*, Volume 76, Issue 4, April 2021, Pages 703–709, <https://doi.org/10.1093/gerona/glaa196>

Lehto-Niskala, V., Jolanki, O., Valvanne, J., & Jylhä, M. (2021). Standardized functional assessment in long-term care of older people: The perspective of Finnish care workers. *Nordic Journal of Social Research*, 12(1), 27–47. <https://journals.oslomet.no/index.php/njsr/article/view/3734>

Lehto-Niskala, Vilhelmiina, Jolanki, Outi, Pulkki, Jutta & Jylhä, Marja (2021). Kuntoutus ikääntyneiden pitkäaikaishoidossa asukkaiden ja hoitajien näkökulmasta. *Yhteiskuntapolitiikka* 86 (2021):1. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202102164933>

Li X, Ploner A, Wang Y, Zhan Y, Pedersen NL, Magnusson PKE, Jylhävä J, Hägg S. Clinical biomarkers and associations with healthspan and lifespan: evidence from observational and genetic data. Accepted to *EBioMedicine*. March 19, 2021.

Mak JKL, Kuja-Halkola R, Wang Y, Hägg S, Jylhävä J. Frailty and comorbidity in predicting community COVID-19 mortality in the U.K. Biobank: The effect of sampling. *J Am Geriatr Soc*. 2021 Feb 22. doi: 10.1111/jgs.17089. <https://doi.org/10.1111/jgs.17089>

Neupane S, Nevalainen J, Raitanen J, Talala K, Kujala P, Taari K, Tammela TLJ, Steyerberg EW, Auvinen A. Prognostic Index for Predicting Prostate Cancer Survival in a Randomized Screening Trial: Development and Validation. *Cancers (Basel)*. 2021 Jan 24;13(3):435. doi: 10.3390/cancers13030435. PMID: 33498854; PMCID: PMC7865328.

Nevalainen, T., Autio, A., Puhka, M., Jylhä, M., & Hurme, M. (2021). Composition of the whole transcriptome in the human plasma: Cellular source and modification by aging. *Experimental Gerontology*, *143*, [111119]. <https://doi.org/10.1016/j.exger.2020.111119>

Niemeläinen, S., Huhtala, H., Andersen, J., Ehrlich, A., Haukijärvi, E., Koikkalainen, S., Koskensalo, S., Kössi, J., Mattila, A., Pinta, T., Uotila-Nieminen, M., Vihervaara, H., Hyöty, M. & Jämsen, E. (2021), The Clinical Frailty Scale is a useful tool for predicting postoperative complications following elective colon cancer surgery at the age of 80 years and above: A prospective, multicentre observational study. *Colorectal Dis.* <https://doi.org/10.1111/codi.15689>

Niskanen, S., Forma, L., Salminen, A.-L., & Aho, A. L. (2021). Kartoittava kirjallisuuskatsaus ikääntyneiden arkikuntoutuksen ominaispiirteistä. *Gerontologia*, *35*(1), 13-31. <https://doi.org/10.23989/gerontologia.90116>

Pirazzini C, Azevedo T, Baldelli L, Bartoletti-Stella A, Calandra-Buonaura G, Dal Molin A, Dimitri GM, Doykov I, Gómez-Garre P, Hägg S, Hällqvist J, Halsband C, Heywood W, Jesús S, Jylhävä J, Kwiatkowska KM, Labrador-Espinosa MA, Licari C, Maturo MG, Mengozzi G, Meoni G, Milazzo M, Periñán-Tocino MT, Ravaioli F, Sala C, Sambati L, Schade S, Schreglmann S, Spasov S, Tenori L, Williams D, Xumerle L, Zago E, Bhatia KP, Capellari S, Cortelli P, Garagnani P, Houlden H, Liò P, Luchinat C, Delledonne M, Mills K, Mir P, Mollenhauer B, Nardini C, Pedersen NL, Provini F, Strom S, Trenkwalder C, Turano P, Bacalini MG, Franceschi C. PROPAG-AGEING Consortium. A geroscience approach for Parkinson's disease: Conceptual framework and design of PROPAG-AGEING project. *Mech Ageing Dev.* 2021 Mar;*194*:111426. doi: 10.1016/j.mad.2020.111426. <https://doi.org/10.1016/j.mad.2020.111426>

Pirhonen, Jari, Seppänen, Marjaana, Pietilä, Ilkka, Tuominen, Katariina & Jylhä, Marja (2021). Vanhuus ja sosiaalinen kuolema: Sosiaalisen kuoleman käsite vanhojen ihmisten haastattelupuheessa. *Yhteiskuntapolitiikka* 86 (2021):1. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202102164942>

Sipilä, S., Tirkkonen, A., Savikangas, T., Hänninen, T., Laukkanen, P., Alen, M., Fielding, R.A., Kivipelto, M., Kulmala, J., Rantanen, T., Sihvonen, S.E., Sillanpää, E., Stigsdotter Neely, A. and Törmäkangas, T. (2021), Effects of Physical and Cognitive Training on Gait Speed and Cognition in Older Adults: A Randomized Controlled Trial.. *Scand J Med Sci Sports*. Accepted Author Manuscript. <https://doi.org/10.1111/sms.13960>

Uimonen M, Kuitunen I, Jämsen E, Ponkilainen V, Mattila VM. Emergency visits by older adults decreased during COVID-19 but increased in the oldest old. *J Am Geriatr Soc.* 2021 Mar 29. doi: 10.1111/jgs.17143. Epub ahead of print. PMID: 33779996. <https://agsjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jgs.17143>

Vargese, S.S., Halonen, P., Raitanen, J., Forma, L., Jylhä, M. & Aaltonen M. Comorbidities in dementia during the last years of life: a register study of patterns and time differences in Finland. *Ageing Clin Exp Res* (2021). <https://doi.org/10.1007/s40520-021-01867-2>

Väitökset:

LL, geriatrian erikoislääkäri Hanna Kermisen lääketieteen alaan kuuluva väitöskirja *Geriatric Assessment in Clinical Practice – Current Situation and Challenges in Implementation* tarkastettiin julkisesti Tampereen yliopiston lääketieteen ja terveysteknologian tiedekunnassa perjantaina 26. maaliskuuta 2021. Vastaväittäjänä toimi professori Kaisu Pitkälä Helsingin yliopistosta. Kustoksena toimi tenure track -professori Esa Jämsen Lääketieteen ja terveysteknologian tiedekunnasta.

[Väitöskirjaan liittyvä laajempi uutinen on saatavilla Tampereen yliopiston sivuilla](#)

Kerminen, Hanna (2021). *Geriatric Assessment in Clinical Practice: Current Situation and Challenges in Implementation*. Tampere University. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-1886-4>

Lämpimät onnittelut hienosta saavutuksesta, Hanna!

Rahoitukset:

Lily Nosraty on saanut Pirkanmaan Kulttuurirahastolta Aino Valvaalan rahastosta 10 000 €:n suuruisen apurahan Hyvää ikääntymistä ja hyvää kuolemaa sekä teknologian roolia koronaviruspandemian aikana käsittelevään kulttuurien väliseen tutkimukseen.

Tampereen GERIC:n tutkijat Jenni Kulmala, Outi Jolanki, Mari Aaltonen, Jutta Pulkki ja Kristina Tiainen ovat mukana kahdessa uudessa tutkimusaloitteessa, jota saivat erittäin kilpaillun siemenrahoituksen Tampereen yliopiston Sustainable Welfare Systems -tutkimusohjelmasta, jota rahoittaa Suomen Akatemia. Rahoitettujen tutkimusaloitteiden tavoitteena on edistää monitieteistä tutkimusta luomalla tieteenala- ja tiedekuntakuntarajat ylittävää yhteistyötä ja lisätä vuorovaikutusta yliopiston ulkopuolisten sidosryhmien kanssa. Uusista tutkimushankkeista toinen keskittyy tutkimaan kotiin ja asumiseen liittyviä merkityksiä ja tarpeita ja toinen selvittää eri näkökulmista hyvä elämän edellytyksiä vanhuudessa.

[Lisätietoja Sustainable Welfare Systems –tutkimusohjelmasta ja siemenrahoituksesta](#)

Tampereen yliopiston Geriatrian ryhmä on saanut rahoitusta 15 000 € Taysin Oikea hoito oikealle potilaalle oikeaan aikaan (OOO) -hankkeesta. Rahoitusta saanut tutkimus "Kaatumiset ja kaatumisriskiä lisäävät lääkkeet sairaalapotilailla" oli yksi kuudesta rahoitusta saaneesta hoidon vaikuttavuuden parantamiseen tähtäävästä hankkeesta.

Lämpimät onnittelut kaikille rahoituksen saajille!

Uudet työntekijät:

Yliopistotutkija Juulia Jylhävä (FT) aloitti työnsä 1.5. osa-aikaisena GERIC:ssä Tampereen yliopiston terveystieteiden yksikössä. Juulia on immunologian dosentti. Hänen tutkimuksensa keskittyy hauraus-raihnausoireyhtymä (engl. frailty) syiden ja seurauksien selvittämiseen sekä biologisen vanhenemisen geneettisiin ja epigeneettisiin mekanismeihin. Juulia on työskennellyt viime vuodet apulaisprofessorina Tukholman Karoliinisessa Instituutissa, Lääketieteellisen epidemiologian ja biostatistiikan laitoksella, missä

hän myös jatkaa työskentelyä Tampereen toimen ohella. Juulian erityisosaamisalaa on molekyläärinen epidemiologia, ja tällä hetkellä tutkimuksen keskiössä ovat kohortti- ja rekisteridataan perustuvat pitkittäis- ja seurantatutkimukset.

Kirsi Nousiainen aloitti yliopistoharjoittelijana 1.5.2021 Tampereen yliopistolla ja Gerontologian tutkimuskeskuksessa. Kirsi on viimeisen vuoden kansanterveystieteen maisteriopiskelija. Tutkimuksellisesti häntä kiinnostavat muun muassa ikääntyneiden kokonaisvaltainen hyvinvointi, elinympäristö, osallisuus ja fyysinen aktiivisuus.

Anu Siren aloitti työnsä Tampereen yliopistossa 1.4.2021. Anu on psykologian tohtori ja sosiaaligerontologian dosentti, jonka kiinnostuksen kohteena ovat ikääntymisen sosiaaliset, kulttuuriset ja materiaaliset ympäristöt ja niiden merkitys yksilöille. Väitellyään Helsingin yliopistosta vuonna 2005, Anu on työskennellyt Tanskassa; ensin Tanskan teknillisessä yliopistossa tutkien iäkkäiden (liikenteessä) liikkumista ja sen yhteiskunnallista ja kulttuurista sääntelyä, ja vuodesta 2013 Tanskan sosiaalitutkimuskeskuksessa (VIVE) tutkien laajasti erilaisia sosiaaligerontologisia aiheita kuten iäkkäiden yhteisöasumista, digitaalisten palveluiden käyttöä, perhesuhteiden merkitystä vanhuusiässä sekä tulevaisuuden iäkkäiden tarpeita ja mieltymyksiä. Anu on myös viime vuosina vetänyt tanskalaista ikääntymisen pitkittäistutkimusta, Danish Longitudinal Study of Ageing, jossa aineistoa on kerätty viiden vuoden välein vuodesta 1997.

Tenure track professori Jenni Kulmala aloitti työnsä Tampereen yliopistossa 1.2.2021. Jenni Kulmala on gerontologian ja kansanterveyden sekä gerontologisen hoitotieteen dosentti ja tehnyt monipuolisesti töitä ikääntymistutkimuksen ja opetuksen parissa. Viime vuodet Jenni on työskennellyt gerontologian yliopettajana Seinäjoen ammattikorkeakoulussa sekä sivutoimisena apulaisprofessorina Tukholman Karoliinisessa Instituutissa ja erikoistutkijana Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa. Jenni tuo mukanaan erityisesti muistisairauksiin, aivoterveysteen ja ikääntyneiden toimintakyvyn edistämiseen liittyvää osaamista sekä laajat kansalliset ja kansainväliset yhteistyöverkostot.

Anniriikka Rantala aloitti uutena tutkimusavustajana Tampereella tammikuussa 2021. Anniriikalla on maisterin tutkinto sosiaalipolitiikasta Tampereen yliopistosta, ja hän on työskennellyt aikaisemmin järjestösektorilla naapuruston kehittämishankkeessa. Anniriikka toimii tutkimusavustajana Tampereen yliopiston gerontologian ryhmässä ja tiedesihteerinä Gerontologian tutkimuskeskus GEREC:ssä.

Olemme iloisia ja ylpeitä hienoista uusista työtovereistamme!

Esitykset:

5.5.2021 Päivi Ahosola, Vanhustyöstä tutkijaksi – miten käytännön työ, johtamistyö ja tutkimustyö voivat tukea toisiaan? Terveystieteellinen tutkimus Suomessa: tutkijoita ja tuloksia webinaari

4.5.2021 Jenni Kulmala: Ikääntyneiden elintapaohjauksen merkitys, Muistiosaaja -verkostopäivä (online)

30.4.2021 Jenni Kulmala: Aivoterveysten ylläpito ja muistisairauksien ehkäisy, Kauhavan Seudun Vanhustenkotiyhdistys ry:n järjestämä yleisöluento (online)

17.3.2021 Jenni Kulmala luennoi Muistiliiton järjestämässä Aivoviikon Webinaarissa teemalla: Ajattele aivojasi – mieti muistiasi.

11.-12.3.2021 Outi Jolanki, Katariina Tuominen, Päivi Ahosola: Is there hope in old age? Sosiologipäivät, Helsinki (online)

8.3.2021 Mari Aaltonen and Leena Forma: The experiences of the LTC systems in Finland in relation to COVID-19. LTC-covid webinar (International Long-term care Policy Network, ILPN): COVID-19 and long-term care in the Nordic countries.

20.-22.2.2021 Jutta Pulkki: The consequences of care poverty: Does the care received relate to the willingness to continue living at home among the oldest old? ESA RN01 Ageing in Europe Midterm Conference, Jyväskylä, Finland (online)

20.-22.2.2021 Katariina Tuominen: Home, institution and a community? – Social relationships in an assisted living facility for older people, ESA RN01 Ageing in Europe Midterm Conference, Jyväskylä, Finland (online)

28.1.2021 Tutkijatohtori Päivi Ahosola osallistui asiantuntija (Geriatripäivien 28.-29.1.2021) paneelikeskusteluun: Kuinka ikääntyneitä suojellaan ja miten siinä on onnistuttu? Tampere-talo, Tampere.

14.1.2021 Tieteiden yön verkkotapahtumassa Myyttejä vanhuudesta tutustuttiin vanhenemisen tutkijoiden johdolla kolmeen ajankohtaiseen myyttiin. Tutkijatohtorit Linda Enroth ja Päivi Ahosola olivat mukana asiantuntijapuheenvuoroilla: Linda Enroth: Köyhä ja kipeä? Terveysterot vanhuudessa ja Päivi Ahosola: Korona muutti kaiken? Ikääntyneiden korona-ajan arki. Tapahtuman järjesti Kasvun ja vanhenemisen tutkijat ry.

Muita tutkimusuutisia:

Valtioneuvoston kanslia asetti keväällä 2020 selvityshankkeen, jonka tuli käydä läpi Suomen väestörakenteen nykytilaan johtaneita syitä ja tehdään politiikkasuosituksia kestävästä väestökehityksen turvaamiseksi. Anna Rotkirchin laatima väestöpoliittinen selvitys Syntyvyyden toipuminen ja pitenevä elinikä, linjauksia 2020-luvun väestöpolitiikalle julkaistiin 10.3.2021. Selvityksen tukena on toiminut itsenäinen Väestöpoliittinen tiedepaneeli. Tiedepaneelin puheenjohtajana toimi professori Marja Jylhä ja jäsenenä professori Teppo Kröger. Professorit Jylhä ja Kröger olivat mukana myös selvityksen julkaisutilaisuuden yhteydessä järjestetyssä tiedepaneelikeskustelussa keskiviikkona 10.3.2021.

[Syntyvyyden toipuminen ja pitenevä elinikä, linjauksia 2020-luvun väestöpolitiikalle](#)

Vanheneminen ja sosiaalinen hyvinvointi (SoWell) -kyselytutkimuksen tiedonkeruu on päättynyt ja ensimmäinen kyselyn tuloksia kuvaava julkaisu on luvassa alkusyksyllä.

Tampereen yliopistossa toteutettavan kyselytutkimuksen avulla selvitettiin ikääntyvän väestön näkemyksiä hyvinvointinsa kannalta tärkeistä asioista ja ikääntyvien asemasta yhteiskunnassa. Kyselylomakkeella

kerättiin tietoa muun muassa terveyden ja toimintakyvyn, sosiaalisten suhteiden, harrastusten, asumisen ja osallistumisen yhteyksistä hyvinvointiin.

Tutkimukseen poimittiin satunnaisotannalla 5000 iältään 65–84-vuotiasta suomalaista. Kyselyyn vastasi 3081 henkilöä ja vastausprosentti on 62 % (ennen kuolleisuustarkistusta). Kyselyyn vastanneista 56 % oli naisia ja 44 % miehiä. Vastaajien keski-ikä oli 73 vuotta. Tutkijamme ovat päässeet alkuun aineiston käsittelyssä ja jo nyt tiedämme, että SoWell-kyselytutkimus on tavoittanut hyvin moninaisen joukon kohderyhmän edustajia. Kyselyn antamien tietojen avulla pyritään tuottamaan uutta tietoa ikääntyvien hyvinvoinnista ja kehittämään keinoja ikääntyvien ihmisten sosiaalisen hyvinvoinnin parantamiseksi. Ensimmäinen kyselyn tuloksia kuvaava julkaisu on luvassa alkusyksyllä.

Tutkimushankkeen kotisivut löytyvät osoitteesta: <https://projects.tuni.fi/sowell/>